

hodné při projevech exfoliativní dermatitidy. Mykologické vyšetření může vyloučit onemocnění typu tinea.

Histologický nálezný seborhoické dermatitidy není specifický. V akutní fázi zjišťujeme zánětlivý proces perifolikulárně a perivaskulárně, dále známky spongiózy a psoriasiformní hyperplazie a parakeratózu okolo folikulárního ústí. Neutrofilů jsou přítomné v krustách při okrajích. U chronických projevů mohou být nálezy obdobné psoriáze (u psoriázy ovšem akantosis, tenké rete ridges, exocytóza, parakeratóza a absence spongiózy).

Terapie

Terapii je doporučeno zahájit již u časných vzplanutí. Cílem užití farmakoterapeutických přípravků je redukovat morbiditu a zabránit komplikacím.

Dle závažnosti klinického nálezu je možné užít lokální i systémové formy terapie. U lokální terapie je doporučeno využití šetrných a neiritujících extern. Lokálně aplikované nízkopotentní kortikoidy jsou vhodné k aplikaci v oblastech obličeje. Lokální kortikoterapie je asociována se vznikem teleangiektázií a s atrofizací epidermálních struktur. U akutních vzplanutí a u torpidních kožních změn lze indikovat nízkopotentní lokální kortikoidy ve formě krémů, lotií a roztoků.

V indikaci lokálně aplikovaných kortikoidů řadíme následující účinné látky a přípravky:

- **Hydrocortison butyrát** – Locoid lotio®, Locoid krém®, Locoid Crelo®
- **Methylprednisolon aceponát** – Advantan mléko®
- **Prednisolon + kyselina salicylová** – Alpicort roztok®
- **Betamethason dipropionas 0,1%** – Beloderm®, Diprosone®
- **Prednisolon acetát + klotrimazol** – Imacort krém®

Tyto preparáty jsou tedy především indikovány u akutních vzplanutí onemocnění.

Lokálně aplikované léčebné přípravky doporučované u seborhey a seborhoické dermatitidy s přítomností lupů mohou obsahovat i další typy účinných látek jako např. následující:

- **Pyrithion zine** – Head & Shoulders šampon, Nodé D.S.
- **Selenium disulfid** – Dercos DS

- **Thiosalicylát zinku** – Ducray Kertyol PSO šampon keratoredukční®, Sabal

- **Ciklopirox olamin a pirokton olamin** – Ducray Kelual DS® šampon (navíc s obsahem kyseliny B-glycyrrhetinové a Keluamidu s keratolytickým účinkem), Nodé DS®, Kerium®

- **Antimykotika imidazolová** – s ketokonazolem jako např. Nizoral šampon®, Mediket Plus šampon®, s flutrimazolem – Micetal gel®

- **Ichтамol** – Ichтамol šampon®, Ichtopic krém® (podpůrně)

- **Urea a kyselina salicylová v kombinaci** – Dekeral ung.®, Emocrust lotio®

I když četnost osídlení kvasinkami *Malassezia* nekoreluje se závažností seborhoické dermatitidy, je antimykotická léčba doporučována jako léčba 1. linie. Indikovány jsou přípravky s ketokonazolem, ciklopiroxem.

Alternativně lze indikovat i přípravky typu inhibitorů calcineurinu, jako např. pimekrolimus (vynikající odpověď, zlepšení až u 80 %, off-label use) (4) a takrolimus, ale i přípravky s obsahem síry. V zahraničí jsou k dispozici i lokální přípravky typu inhibitoru PDE-4 (roflumilast).

Bikowski et al. (1) doporučují užití léčiv s obsahem kyseliny azaleové (15% gel).

U závažných a terapeuticky neodpovídajících stavů je doporučeno i užití systémově podávaných antimykotik (azolové deriváty – flukonazol a itrakonazol v dávkách do 200 mg krátkodobě a dále i terbinafin v dávce 250 mg až po dobu 1 měsíce).

Všeobecně se doporučuje užití kombinovaných typů terapie.

Lupovitost a projevy onemocnění v oblasti kapilitia lze ovlivnit užitím řady šampónů. Doporučuje se i zákaz užití vlasových sprejů a pomád. Účinnými látkami šampónů jsou většinou kyselina salicylová, dehtové deriváty, selenium, síra nebo pyrithion zinek. Šampóny s obsahem selenium sulfidu (2,5 %), ketokonazolu a ciklopiroxu mohou redukovat osídlení kvasinkami *Malassezia*. Šampóny jsou indikovány zejména u seborhoické dermatitidy v oblasti kštice (některé přípravky již uvedeny výše). Tyto šampóny lze užít i na postiženou oblast trupu a do vousatých krajín, jejich aplikace na obličej

a do intertriginózních lokalizací může indukovat podráždění.

V oblasti dermokosmetické péče se dále uplatňují řady přípravků.

Jsou to např. produkty jako jemný zklidňující šampon DS Hair® s patentovanou technologií TLR2-Regul v kombinaci s termální vodou Uriage a protěží, keratoredukční šampon DS Hair (obsahuje i 1% kyselinu salicylovou, a pirocton olamin a laktát zinku), šampon proti lupům DS hair anti-dandruff® – vše produkty formy Uriage.

Je možné využít i produkty výrobce Bioderma, např. Nodé DS+ šampon® s obsahem patentovaného komplexu DSactive™, jenž zaručuje dvojitou účinnost díky biologickému působení na příčinu vzniku šupin. Omezuje množení kvasinek *Malassezia*, které jsou zodpovědné za vznik lupů a zabráňuje recidivám tím, že minimalizuje vylučování kožního mazu, který způsobuje šíření *Malassezie*. Silné keratoregulační látky odstraňují silné lupy a zabráňují jejich návratu. Šampon Nodé DS+ obohacený o zklidňující látky okamžitě a dlouhodobě zmírňuje svědění vlasové pokožky. Patentovaný přírodní komplex D.A.F pak zvyšuje práh snášenlivosti citlivé vlasové pokožky.

Přípravky firmy Dercos s účinnou látkou selenium disulfid výrazným způsobem snižují množství *Malassezia restricta* a *Staphylococcus epidermidis* a obnovují rovnováhu mikrobiomu. Tento typ terapie vykázal efekt nejen jako doplňková terapie, ale i v rámci monoterapie.

Důležité je i povědomí o správné aplikaci léčebných šampónů. V akutní fázi se doporučuje aplikace 3x týdně po dobu 4 týdnů, poté ve fázi udržovací 1x týdně nebo 1x za 2 týdny. Je nutné šampóny nanést na mokré vlasy a vmasírovat do pokožky hlavy. Působení by mělo být dostatečně dlouhé (až do 10 minut).

Užití přípravků Dercos DS v terapii seborhoické dermatitidy kštice s obsahem disulfidu selenia může z vlastní zkušenosti vést k významnému poklesu recidivujících změn v oblasti kštice. Dostupné jsou i preparáty s obsahem uvedené účinné látky a derivátu kyseliny hyaluronové k hloubkové péči o vlasový stvol (hydratace).

Novinkou v ovlivnění symptomů klinických i rozsahu postižení je užití ošetřujícího séra Dercos 10 v bezoplachové péči o pokož-